

KRIGETS ORSAKER OCH UTBROTT.

De närmaste orsakerna till krigsutbrottet 1808 kunna sökas i Sveriges anslutning till koalitionen mot kejsar Napoleon 1805 och i konung Gustaf IV Adolfs envisa fasthållande vid fiendskapen mot Napoleon, sedan förhållandena gjort detta till en orimlighet.

Under de första åren af sin regering hade Gustaf IV Adolf i likhet med den föregående förmyndarestyrelsen sökt hålla sig väl med alla makter och särskildt närma sig Ryssland, Sveriges farligaste granne, och ett påtagligt uttryck fick denna sträfvan i den 1800 af Ryssland, Sverige och Danmark gemensamt upprätthållna s. k. väpnade neutraliteten i Östersjön. Efter Alexander I:s tronbestigning 1801 ändrades småningom detta förhållande. »Alexanders veka och milda personlighet ingaf den styfva och fränstötande Gustaf IV Adolf föga sympati», * och i samma mån den förre närmade sig England, aflägsnade den svenske konungen sig från honom och anklagade honom för trolöshet. Ja, det var fara värdt, att han i sin obetänksamhet framkallat krig 1803, då han i svenska färger lät måla om bron vid Abborfors.

Under konungens långa vistelse i Tyskland från hösten 1803 till våren 1805 fingo hans tankar emellertid en annan riktning. Umgänget med franska emigranter och Napoleons våldshandling, då han på badiskt område lät gripa och sedermera skjuta hertigen af Enghien, en medlem af det fördrifna franska konungahuset, uppfyllde Gustaf IV Adolf med sådant raseri, att det sedan blef en orubblig öfvertygelse hos honom, att Napoleon med uppjudande af alla medel måste bekämpas. Förbund med England, förbund med Ryssland, subsidiefördrag med England och formlig anslutning till koalitionen mot Napoleon, hvilken utom nyssnämnda makter äfven Österrike och Neapel biträdde, blefvo följden häraf. Svenska trupper skulle i förening med engelska och ryska från Pommern rycka fram genom norra Tyskland mot Nederländerna, som tillhörde Frankrike.

Emellertid afgjorde Napoleon kriget genom sin snabba framryckning till Wien och den lysande segern vid Austerlitz (den 2 dec. 1805), innan man ännu kommit

* Schybergson: Finlands historia, II sid. 326.